

Valsts ieņēmumu dienests

Metodiskais materiāls

**Veiktās iemaksas privātajos pensiju
fondos un dzīvības apdrošināšanas
prēmiju maksājumi:
nodokļu atvieglojumi un
nodokļa ieturēšana
no izmaksātajiem ienākumiem**

2018.gads

Saturs

1. Vispārīgie jautājumi	3
2. Veiktās iemaksas privātajos pensiju fondos.....	3
2.1. Nodokļu atvieglojumi, ja iemaksas privātajos pensiju fondos veic darba devējs no saviem līdzekļiem.....	4
2.2. Nodokļu atvieglojumi, ja iemaksas privātajā pensiju fondā veic pati fiziskā persona no saviem līdzekļiem	6
2.3. Par izmaksām no privātajiem pensiju fondiem un nodokļiem	8
3. Apdrošināšanas prēmiju maksājumi saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu).....	11
3.1. Nodokļu atvieglojumi, ja dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus veic darba devējs no saviem līdzekļiem.....	11
3.2. Nodokļu atvieglojumi, ja dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus veic pati fiziskā persona no saviem līdzekļiem.....	13
3.3. Par apdrošināšanas sabiedrību veiktajām izmaksām un nodokļiem.....	15
3.4. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms likumā noteiktā piecu gadu darbības termiņa	188
3.5. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms likumā noteiktā desmit gadu darbības termiņa.....	18
4. Prēmiju maksājumu aprēķins, ja darbiniekam taksācijas gada laikā bijusi darbnespēja.....	19
5. Saistošo normatīvo aktu saraksts.....	21

1. Vispārīgie jautājumi

1. Metodiskais materiāls sniedz metodisku palīdzību fiziskajām un juridiskajām personām, piemērojot likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normas attiecībā uz veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumiem, aprēķinot ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu.

2. Ar normatīvajiem dokumentiem, kas reglamentē iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošanu, var iepazīties internetā Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā <http://www.vid.gov.lv>.

3. Metodiskajā materiālā apskatīti nodokļu atvieglojumi gan pašas fiziskās personas, gan darba devēja darbinieku labā veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumiem. Ar nodokļu (iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu) atvieglojumu palīdzību tiek veicināta fizisko personu uzkrājumu veidošana.

4. Papildus metodiskajā materiālā apskatīti arī privāto pensiju fondu un apdrošināšanas sabiedrību veikto izmaksu, piemēram, papildpensijas kapitāla, apdrošināšanas prēmiju u.c. izmaksu aplikšana ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

2. Veiktās iemaksas privātajos pensiju fondos

5. Pensiju fonds saskaņā ar likumu “Par privātajiem pensiju fondiem” un pensiju plāniem uzkrāj un iegulda pensiju plānu dalībnieku pašu izdarītās un viņu labā brīvprātīgi izdarītās naudas līdzekļu iemaksas, lai nodrošinātu šiem dalībniekiem papildpensiju.

6. Pensiju plāna dalībnieks ir fiziskā persona, kura pati vai par kuru darba devējs izdara iemaksas privātajā pensiju fondā un kurai ir tiesības saņemt papildpensiju atbilstoši likumam “Par privātajiem pensiju fondiem” un pensiju plānam. Tādējādi pensiju plāna dalībnieki var piedalīties pensiju plānā gan tieši, gan ar savu darba devēju starpniecību.

7. Pensiju plāna dalībnieks, sasniedzot pensiju plānā noteikto pensijas vecumu, kurš nevar būt mazāks par 55 gadiem, var rīkoties šādi:

7.1. saņemt papildpensiju atbilstoši pensiju plāna noteikumiem;

7.2. turpināt dalību pensiju plānā atbilstoši pensiju plāna noteikumiem un individuālās dalības līgumam.

2.1. Nodokļu atvieglojumi, ja iemaksas privātajos pensiju fondos veic darba devējs no saviem līdzekļiem

8. Atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8.panta piektajai daļai no nodokļa maksātāja ienākumiem, par kuriem maksā algas nodokli, izslēdz Latvijas Republikā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī, vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī reģistrētos privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem veiktās iemaksas, kuras nepārsniedz 10 procentus no nodokļu maksātājam aprēķinātās bruto darba samaksas taksācijas gadā.

9. Par fiziskās personas bruto darba samaksu uzskatāma darbinieka darba samaksa, no kuras nav atskaitītas likumā atskaitīšanai atļautās summas (neapliekamais minimums, nodokļa atvieglojumi, attaisnotie izdevumi) un ieturējumu summas, kuras saskaņā ar likumiem var ieturēt no personas darba samaksas, kā arī ieturētā algas nodokļa summa. Jāņem vērā, ka bruto darba samaksa neietver fiziskajai personai uz darba attiecību pamata piešķirto papildu labumu vērtību.

10. Darba devēja darbinieka labā veiktās iemaksas privātajā pensiju fondā ir darbinieka ienākuma daļa, kas gūta uz darba attiecību pamata un par kuru veicami algas nodokļa maksājumi. Minētās iemaksas ir ieskaitāmas darbinieka darba ienākumos. Nosakot darbinieka ar algas nodokli apliekamo ienākumu, šīs iemaksas atskaita no darbinieka darba ienākuma, ievērojot likuma 8.panta piektajā daļā noteiktos ierobežojumus.

1.piemērs

Darbinieka darba samaksa gadā ir 10 000 eiro. Darba devējs no saviem līdzekļiem ir veicis iemaksas privātajā pensiju fondā 1200 eiro. Darbinieka kopējie ienākumi ir 11 200 eiro (10 000 + 1200), no kuriem, nosakot ar algas nodokli apliekamo ienākumu, var atskaitīt 1000 eiro (10% no 10 000 eiro). Tādējādi darbinieka taksācijas gada apliekamais ienākums ir 10 200 eiro.

11. Ja iemaksas privātajā pensiju fondā pārsniedz 10 procentus no darbinieka bruto darba samaksas taksācijas gadā, pārsnieguma summu iekļauj darbinieka gada apliekamajā ienākumā taksācijas gada pēdējā mēnesī un no tās ietur nodokli. Tomēr darba devējs var ieturēt nodokli arī katru mēnesi.

12. Ja darba devējs iemaksas privātajā pensiju fondā ir veicis par taksācijas gadu un pēctaksācijas gadu, taksācijas gadā, nosakot izdarīto maksājumu attiecību pret darbinieka bruto darba samaksu taksācijas gadā, ņem vērā tikai to maksājumu daļu, kas attiecas uz taksācijas gadu.

2.piemērs

Darbinieka darba samaksa gadā ir 10 000 eiro. Darba devējs no saviem līdzekļiem ir veicis iemaksas privātajā pensiju fondā 1400 eiro, no kuriem 400 eiro ir attiecināmi uz nākamo taksācijas gadu. Darbinieka kopējie taksācijas gada ienākumi ir 11 000 eiro (10 000 + 1000), no kuriem, nosakot ar algas nodokli apliekamo ienākumu, var atskaitīt 1000 eiro (10% no 10 000 eiro). Tādējādi darbinieka taksācijas gada apliekamais ienākums ir 10 000 eiro. Savukārt pārējo maksājumu daļu (400 eiro) darba devējs grāmato kā nākamo periodu maksājumu un ņem vērā, nosakot darbinieka apliekamo ienākumu nākamajā taksācijas gadā.

13. Ja darba devējs iemaksas privātajā pensiju fondā ir veicis par pirmstaksācijas gadu un taksācijas gadu, taksācijas gadā, nosakot izdarīto maksājumu attiecību pret darbinieka bruto darba samaksu taksācijas gadā, ņem vērā visus maksājumus.

3.piemērs

Darbinieka darba samaksa gadā ir 10 000 eiro. Darba devējs no saviem līdzekļiem ir veicis iemaksas privātajā pensiju fondā 1400 eiro, no kuriem 400 eiro ir attiecināmi uz pirmstaksācijas gadu. Darbinieka kopējie taksācijas gada ienākumi ir 11 400 eiro (10 000 + 1400), no kuriem, nosakot ar algas nodokli apliekamo ienākumu, var atskaitīt 1000 eiro (10% no 10 000 eiro). Tādējādi darbinieka taksācijas gada apliekamais ienākums ir 10 400 eiro (10 000 + 400).

14. Veiktās iemaksas privātajos pensiju fondos no darba devēja līdzekļiem, kuras ir attiecināmas uz taksācijas gadu, darba devējs uzrāda "Paziņojuma par fiziskai personai izmaksātajām summām" 05.rindā "Ieņēmumi", savukārt 06.rindā "Neapliekamie ienākumi" – uzrādītās iemaksas no darba devēja līdzekļiem privātajos pensiju fondos kopā ar dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summām nedrīkst pārsniegt likuma 8.panta piektajā daļā noteikto normu (t.i., 10 procentus no bruto darba samaksas taksācijas gadā).

15. Darba devēja un darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts ir visi algotā darbā aprēķinātie ienākumi, no kuriem ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli, neatskaitot neapliekamo minimumu, nodokļu atvieglojumus un attaisnotos izdevumus, par kuriem nodokļu maksātajam ir tiesības samazināt apliekamo ienākumu.

16. Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objektā nav ietvertas darba ņēmēja labā veiktās darba devēja iemaksas privātajos pensiju fondos

atbilstoši licencētajiem pensiju plāniem saskaņā ar likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikto.

17. Tādējādi attiecībā uz valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanu no iemaksām privātajos pensiju fondos darba devējam ir jāievēro tādi paši noteikumi, kā attiecībā uz algas nodokļa maksāšanu, t.i., no iemaksām privātajos pensiju fondos, kas pārsniedz 10 procentus no darbinieka bruto darba samaksas taksācijas gadā, ir veicamas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

2.2. Nodokļu atvieglojumi, ja iemaksas privātajā pensiju fondā veic pati fiziskā persona no saviem līdzekļiem (arī ar darba devēja starpniecību)

18. Atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 10.panta 1.⁹ daļai, no gada apliekamo ienākumu apjoma atskaita saskaņā ar likumu “Par privātajiem pensiju fondiem” izveidotajos privātajos pensiju fondos vai citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs reģistrētajos privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, kas kopā ar apdrošināšanas prēmiju maksājumiem, kas atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) izdarīti apdrošināšanas sabiedrībai, kura nodibināta un darbojas saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumu, vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrētajai apdrošināšanas sabiedrībai, nepārsniedz 10 procentus no personas gada apliekamā ienākuma, bet ne vairāk kā 4 000 *eiro* gadā.

19. Tādējādi, ja fiziskā persona pati vai arī ar darba devēja starpniecību no saviem līdzekļiem veic iemaksas privātajā pensiju fondā, tad taksācijas gada laikā veiktās iemaksas uzrāda iedzīvotāju gada ienākumu deklarācijas 07.rindā “Attaisnotie izdevumi – privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu)”. Jāņem vērā, ka attaisnotajos izdevumos iekļaujamas iemaksas privātajos pensiju fondos kopā ar apdrošināšanas prēmiju maksājumiem (ar līdzekļu uzkrāšanu) nedrīkst pārsniegt 10 procentus no personas gada apliekamā ienākuma, kurš norādīts deklarācijas 03.rindā “Apliekamie ienākumi – kopā”, bet ne vairāk kā 4 000 *eiro* gadā.

4.piemērs

Fiziskās personas gada ienākumu deklarācijas 03.rindā ir uzrādīti apliekamie ienākumi 38494,57 eiro.

Fiziskā persona pati veic iemaksas privātajā pensiju fondā 3200 eiro un apdrošināšanas prēmiju maksājumus (ar līdzekļu uzkrāšanu) 1000 eiro, deklarācijas 07.rindā var uzrādīt tikai 3849,46 eiro (t.i., 10% no 38494,57).

APLIEKAMIE IENĀKUMI:		Nodokļa maksātāja deklarētie dati
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8. ailes summa + (D3 20. rinda + 23. rinda) + D3¹ 17. rinda)	1	38494,57
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5. aile – D2 6. aile – D2 8.aile) + D2¹ 5. aile)	2	0,00
KOPĀ (1. + 2.)	3	38494,57
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3. ailes kopsumma + D2 6. aile + D3 1.4., 5. un 10. rindas summa vai D3¹ 1.1. un 10. rindas summa)	4	-
ATTAISNOTIE IZDEVUMI:		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4. ailes summa + D2 7. ailes summa + D3 20. rinda vai D3¹ 5.1. rinda) – solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	5	4234,40
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6	
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) (D1 5. ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	7	3849,46

23. Privātais pensiju fonds līdz pēctaksācijas gada 1.februārim Valsts ieņēmumu dienestam elektroniski nosūta informāciju par fiziskās personas taksācijas gadā privātajā pensiju fondā veikto iemaksu apmēru.

24. Tādējādi Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā ir informācija par fiziskās personas veiktajām iemaksām privātajā pensiju fondā un nodokļa maksātājam nav nepieciešams iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā atbilstošos samaksas dokumentus. Turklāt, ja gada ienākumu deklarāciju aizpilda Elektroniskās deklarēšanas sistēmā, veiktās iemaksas privātajā pensiju fondā uzrāda automātiski, tādējādi atvieglojot deklarācijas aizpildīšanu.

25. Ja nodokļu maksātājs deklarāciju iesniedz, lai deklarētu iemaksas privātajā pensiju fondā, viņš iesniedz tikai deklarāciju D, kuras 07.rindā norāda veiktās iemaksas privātajā pensiju fondā, savukārt taksācijas gada laikā gūtos ienākumus, kuri ir aplikti ar nodokli izmaksas vietā, nenorāda.

26. Nodokļa maksātāja tiesības uz attaisnoto izdevumu izslēgšanu no apliekamā ienākuma pierādāmas dokumentāri, uzrādot attiecīgus dokumentus vai iesniedzot to norakstus. Minētie nosacījumi piemērojami arī tad, ja

attaisnotos izdevumus – iemaksas privātajā pensiju fondā – ir samaksājis maksātāja laulātais.

5.piemērs

Ja sievas izdevumus – iemaksas privātajā pensiju fondā – ir samaksājis vīrs (uz viņa vārda ir noformēti samaksas dokumenti), sieva savos attaisnotajos izdevumos var iekļaut vīra veiktos maksājumus saskaņā ar sievas noslēgto līgumu par viņas dalību privātajā pensiju fondā.

2.3. Par izmaksām no privātajiem pensiju fondiem un nodokļiem

27. Izmaksājot papildpensijas kapitālu, kas veidojies *no pašas* fiziskās personas veiktajām iemaksām privātajā pensiju fondā, minētās izmaksas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliek.

28. Izmaksājot papildpensijas kapitālu, kas veidojies *no darba devēja* veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un izmaksāts pensiju plāna dalībniekiem, nodokli atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15.panta otrā daļā noteiktajai pamatlikmei ietur ienākuma izmaksātājs (privātais pensiju fonds) un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā.

29. Ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas veido ienākumu no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums.

30. Izmaksājot ienākumu no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas, nodokli atbilstoši 20 procentu likmei ietur ienākuma izmaksātājs (privātais pensiju fonds) un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā.

31. Par ienākuma gūšanas dienu no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas uzskata dienu, kad papildpensijas saņēmējs saņem maksājumu no privātā pensiju fonda.

6.piemērs

Fiziskajai personai no privātā pensiju fonda tiek izmaksāti šādi ienākumi: papildpensijas kapitāls, kas veidojies no pašas fiziskās personas veiktajām iemaksām privātajā pensiju fondā 6000 eiro un ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas 400 eiro.

6000 eiro ar iedzīvotāju ienākuma nodokli nav apliekams, savukārt no 400 eiro privātais pensiju fonds ietur nodokli 20 % no 400 eiro = 80 eiro un

iemaksā budžetā. Fiziskajai personai minētais ienākums gada ienākumu deklarācijā nav jāuzrāda.

7.piemērs

Fiziskajai personai no privātā pensiju fonda tiek izmaksāti šādi ienākumi: papildpensijas kapitāls 8000 eiro, kas veidojies no darba devēja veiktajām iemaksām privātajā pensiju fondā, un ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas 500 eiro.

Ienākuma izmaksātājs (privātais pensiju fonds) ietur nodokli un iemaksā budžetā:

- no izmaksātā papildpensijas kapitāla 23 % no 8000 eiro = 1840 eiro;
- no ienākuma no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas 20 % no 500 eiro = 100 eiro.

32. Ja nodokļa maksātājs – pensiju plāna dalībnieks - taksācijas gadā veic iemaksas privātajā pensiju fondā un ietver šo iemaksu summu taksācijas gada attaisnotajos izdevumos, bet taksācijas gada laikā vai pēctaksācijas gada laikā veic arī izmaksas no pensiju plāna, tad ir iespējama situācija, kad ir jāpalielina maksātāja ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamais ienākums, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju:

32.1. Ja nodokļa maksātājs – pensiju plāna dalībnieks – 2018.taksācijas gadā veic iemaksas privātā pensiju fonda pensiju plānā un iekļauj tās 2018. taksācijas gada attaisnotajos izdevumos, bet 2018.taksācijas gada vai pēctaksācijas gada (2019.gada) laikā veic arī izmaksas no pensiju plāna, maksātāja 2019.gada apliekamo ienākumu palielina par taksācijas gada (2018.gada) un pēctaksācijas gada (2019.gada) laikā no privātā pensiju fonda veikto izmaksu summas un pirmstaksācijas gada (2017.gada) 31.decembrī uzkrātā pensiju kapitāla pozitīvo starpību.

8.piemērs.

- 2017.gada 31.decembrī fiziskai personai ir uzkrāts privātajā pensiju fondā 100 eiro;
- 2018.gadā fiziskā persona veic iemaksas 100 eiro (2017.gada attaisnotajos izdevumos iekļauj 100 eiro);
- 2019.gadā fiziskā persona veic iemaksas 100 eiro, bet izņem 50 eiro. (Līdz ar to : 50 eiro (2019.gada izmaksas) - 100 eiro (uzkrājums 31.12.2017.) = 0 (pozitīvas starpības nav).

9.piemērs.

- 2017.gada 31.decembrī fiziskai personai ir uzkrāts privātajā pensiju fondā 100 eiro;

- 2018.gadā fiziskā persona veic iemaksas 100 eiro (2018.gada attaisnotajos izdevumos iekļauj 100 eiro);
- 2019.gadā veic iemaksas 100 eiro, bet izņem 200 eiro (2019.gada attaisnotajos izdevumos iekļauj 100 eiro. Tādējādi 200 eiro (2019.gada izmaksas)-100 eiro (uzkrājums 31.12.2017.) = 100 eiro (pārsniegums), par ko palielina 2019.gada apliekamo ienākumu).

10. piemērs.

- 2017.gada 31.decembrī fiziskai personai ir uzkrāts privātajā pensiju fondā 0 eiro;
- 2018.gadā fiziskā persona veic iemaksas 400 eiro, tā paša gada laikā fiziskā persona izņem 100 eiro (2018.gada attaisnotajos izdevumos iekļauj 400 eiro);
- 2019.gadā fiziskā persona veic iemaksas 200 eiro, bet izņem 50 eiro. (2019.gada attaisnotajos izdevumos iekļauj 200 eiro, bet attiecīgi 100 eiro (2018.gada izmaksas)+50eiro (2019.gada izmaksas)- 0 eiro (uzkrājums 31.12.2017.)=150 eiro (pārsniegums), par ko fiziskai personai jāpalielina 2019.gada apliekamo ienākumu).

32.2. Pārējos gadījumos - nodokļa maksātājs – pensiju plāna dalībnieks – palielina pēctaksācijas gada apliekamo ienākumu par pēctaksācijas gada laikā no privātā pensiju fonda veikto izmaksu un pirmstaksācijas gada 31.decembrī uzkrātā pensiju kapitāla starpību.

33. Nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu nepalielina:

- pensiju plāna dalībnieka nāves gadījumā
- ja pensiju plāna dalībnieks ir I grupas invalīds uz mūžu vai par tādu tiek atzīts taksācijas vai pēctaksācijas gada laikā.

34. Nosakot apliekamā ienākuma palielinājumu, summē iemaksas visos pensiju fondos un izmaksas no tiem un ņem vērā visu uzkrāto pensiju kapitālu neatkarīgi no pensiju fonda.

Nosakot summārās iemaksas privātajos pensiju fondos un izmaksas no tiem, neņem vērā uzkrātā pensiju kapitāla (tā daļas) pārskaitījumus no citiem pensiju fondiem vai pārskaitījumus uz tiem.

35. Privātais pensiju fonds Valsts ieņēmumu dienestam līdz pēctaksācijas gada 1.februārim elektroniski nosūta informāciju, kurā par katru fizisko personu norāda:

- vārdu, uzvārdu
- personas kodu
- informāciju par individuālo iemaksu veicēja uzkrāto papildpensijas kapitālu taksācijas gada 31.decembrī.

3. Apdrošināšanas prēmiju maksājumi saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu)

3.1. Nodokļu atvieglojumi, ja dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus veic darba devējs no saviem līdzekļiem

36. Atbilstoši likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta piektajai daļai no nodokļa maksātāja ienākumiem, par kuriem maksā algas nodokli, izslēdz apdrošināšanas sabiedrībā iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas, kuras nepārsniedz 10 procentus no maksātājam aprēķinātās bruto darba samaksas taksācijas gadā, ja darbības termiņš dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) nav īsāks par pieciem (līdz 2017.gada 31.decembrim)/ desmit (sākot ar 2018.gada 1.janvāri) gadiem.

37. Likuma 8.panta piekto daļu piemēro apdrošināšanas prēmiju maksājumiem, ko darba devējs veicis *no saviem līdzekļiem* darbinieka labā atbilstoši likumam "Par apdrošināšanas līgumu" un saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu, kas noslēgts ar apdrošināšanas sabiedrību, kura nodibināta un darbojas saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumu, vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī reģistrētu apdrošināšanas sabiedrību.

38. Darba devēja darbinieka labā veiktās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas ir darbinieka ienākuma daļa, kas gūta uz darba attiecību pamata un par kuru veicami algas nodokļa maksājumi. Apdrošināšanas prēmiju summas ir ieskaitāmas darbinieka darba ienākumos. Nosakot darbinieka apliekamo ienākumu, minētās summas atskaita no darbinieka darba ienākuma, ievērojot likuma 8.panta piektajā daļā noteiktos ierobežojumus.

39. Ar algas nodokli apliekamā ienākuma noteikšanas un nodokļa ieturēšanas principi attiecībā uz dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumiem ir tādi paši, kā no iemaksām privātajos pensiju fondos.

11.piemērs

Darbinieka darba samaksa gadā ir 8000 eiro. Darba devējs no saviem līdzekļiem ir veicis dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus 1000 eiro. Darbinieka kopējie ienākumi ir 9000 eiro (8000 + 1000), no kuriem, nosakot ar algas nodokli apliekamo ienākumu, var atskaitīt 800 eiro (10% no 8000 eiro). Tādējādi darbinieka taksācijas gada apliekamais ienākums ir 8200 eiro.

12.piemērs

Darbinieka darba samaksa gadā ir 12 000 eiro. Darba devējs no saviem līdzekļiem ir veicis dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus 1500 eiro, no kuriem 300 eiro ir attiecināmi uz nākamo taksācijas gadu. Darbinieka kopējie taksācijas gada ienākumi ir 13 200 eiro (12 000 + 1200), no kuriem, nosakot ar algas nodokli apliekamo ienākumu, var atskaitīt 1200 eiro (10% no 12 000 eiro). Tādējādi darbinieka taksācijas gada apliekamais ienākums ir 12 000 eiro. Savukārt pārējo maksājumu daļu (300 eiro) darba devējs grāmato kā nākamo periodu maksājumu un ņem vērā, nosakot darbinieka apliekamo ienākumu nākamajā taksācijas gadā.

40. Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objektā neietver darba ņēmēja labā iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas saskaņā ar likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikto.

41. Tādējādi attiecībā uz valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšanu no iemaksātajām dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summām darba devējam ir jāievēro tādi paši noteikumi, kā attiecībā uz algas nodokļa maksāšanu, t.i., no iemaksātajiem dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumiem, kas pārsniedz 10 procentus no darbinieka bruto darba samaksas taksācijas gadā, ir veicamas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

42. Dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus, kuri ir attiecināmi uz taksācijas gadu, darba devējs uzrāda "Paziņojuma par fiziskai personai izmaksātajām summām" 05.rindā "Ieņēmumi", savukārt 06.rindā "Neapliekamie ienākumi" – dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) uzrādītās prēmiju summas kopā ar darba devēja darbinieka labā veiktajām iemaksām privātajā pensiju fondā nedrīkst pārsniegt likuma 8.panta piektajā daļā noteikto normu (t.i., 10% no bruto darba samaksas taksācijas gadā).

Ieņēmumi	Neapliekamie ienākumi	Neapliekamais minimums	Atvieglojumi par apgādājamiem	Papildu atvieglojuma kods**	Papildu atvieglojuma summa	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	iemaksas privātajos pensiju fondos	dzīvības apdrošināšanas prēmiju summas (ar līdzekļu uzkrāšanu)
05	06	07	08	09a	09	10	11	12
6758,45	675,84	0,00	0,00	-	0,00	743,43	0	0

3.2. Nodokļu atvieglojumi, ja dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus veic pati fiziskā persona no saviem līdzekļiem

43. Atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 10.panta 1.⁹ daļai, no gada apliekamo ienākumu apjoma atskaita saskaņā ar likumu “Par privātajiem pensiju fondiem” izveidotajos privātajos pensiju fondos vai citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs reģistrētajos privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, kas kopā ar apdrošināšanas prēmiju maksājumiem, kas atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) izdarīti apdrošināšanas sabiedrībai, kura nodibināta un darbojas saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumu, vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrētajai apdrošināšanas sabiedrībai, nepārsniedz 10 procentus no personas gada apliekamā ienākuma, bet ne vairāk, kā 4 000 euro gadā.

44. Tādējādi, ja fiziskā persona pati veic dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus, tā taksācijas gada laikā veiktos apdrošināšanas prēmiju maksājumus kopā ar iemaksām privātajos pensiju fondos uzrāda iedzīvotāju gada ienākumu deklarācijas 07.rindā “Attaisnotie izdevumi – privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu)”. Jāņem vērā, ka attaisnotajos izdevumos iekļaujамie apdrošināšanas prēmiju maksājumi un iemaksas privātajos pensiju fondos kopā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no personas gada apliekamā ienākuma, kurš norādīts deklarācijas 03.rindā “Apliekamie ienākumi – kopā”, bet ne vairāk kā 4000 eiro gadā.

45. Piemēram, ja fiziskās personas gada ienākumu deklarācijas 03.rindā ir uzrādīti apliekamie ienākumi 10 000 eiro, savukārt tā ir samaksājusi apdrošināšanas prēmiju maksājumus 1200 eiro, deklarācijas 07.rindā var uzrādīt tikai 1000 eiro (t.i., 10% no 10 000).

APLIEKAMIE IENĀKUMI:		Nodokļa maksātāja deklarētie dati
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8. ailes summa + (D3 20. rinda + 23. rinda) + D3¹ 17. rinda)	1	10000,00
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5. aile – D2 6. aile – D2 8.aile) + D2¹ 5. aile)	2	0,00
KOPĀ (1. + 2.)	3	10000,00
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3. ailes kopsumma + D2 6. aile + D3 1.4., 5. un 10. rindas summa vai D3¹ 1.1. un 10. rindas summa)	4	-

ATTAISNOTIE IZDEVUMI:		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4. ailes summa + D2 7. ailes summa + D3 20. rinda vai D3¹ 5.1. rinda) – solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	5	4234,40
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6	
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) (D1 5. ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	7	1000,00

46. Jāņem vērā, ka gadījumos, ja saskaņā ar iesniegumu fiziskās personas dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus ir veicis darba devējs, ieturot tos no darbinieka algas, darba devēja veiktie dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumi par darbinieku kopā ar pašas fiziskās personas veiktajiem maksājumiem (dzīvības apdrošināšana un iemaksas privātajos pensiju fondos) kopā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no personas gada apliekamā ienākuma, bet ne vairāk kā 4000 eiro gadā.

13.piemērs

Fiziskās personas gada ienākumu deklarācijas 03.rindā ir uzrādīti apliekamie ienākumi 12 000 eiro.

Darba devējs par fizisko personu (no fiziskās personas līdzekļiem) ir veicis dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus 700 eiro, savukārt fiziskā persona pati ir veikusi dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus 1800 eiro. Deklarācijas 07.rindā var uzrādīt tikai 1200 eiro (t.i., 10% no 12 000).

APLIEKAMIE IENĀKUMI:		Nodokļa maksātāja deklarētie dati
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8. ailes summa + (D3 20. rinda + 23. rinda) + D3¹ 17. rinda)	1	12000,00
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5. aile – D2 6. aile – D2 8.aile) + D2¹ 5. aile)	2	0,00
KOPĀ (1. + 2.)	3	12000,00
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3. ailes kopsumma + D2 6. aile + D3 1.4., 5. un 10. rindas summa vai D3¹ 1.1. un 10. rindas summa)	4	-
ATTAISNOTIE IZDEVUMI:		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4. ailes summa + D2 7. ailes summa + D3 20. rinda vai D3¹ 5.1. rinda) – solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	5	1320,00
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6	
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) (D1 5. ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	7	1200,00

48. Apdrošināšanas sabiedrība līdz pēctaksācijas gada 1.februārim Valsts ieņēmumu dienestam elektroniski nosūta informāciju par fiziskās personas taksācijas gadā samaksāto dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumu apmēru.

49. Tādējādi Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā ir informācija par fiziskās personas veiktajiem apdrošināšanas prēmiju maksājumiem un nodokļa maksātājam nav nepieciešams iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā atbilstošos samaksas dokumentus. Turklāt, ja gada ienākumu deklarāciju aizpilda Elektroniskās deklarēšanas sistēmā, veiktos dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumus uzrāda automātiski, tādējādi atvieglojot deklarācijas aizpildīšanu.

50. Ja nodokļu maksātājs deklarāciju iesniedz, lai deklarētu samaksātos dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus, viņš iesniedz tikai deklarāciju D, kuras 07.rindā norāda samaksātos dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus, savukārt taksācijas gada laikā gūtos ienākumus, kuri ir aplikti ar nodokli izmaksas vietā, nenorāda.

51. Nodokļa maksātāja tiesības uz attaisnoto izdevumu izslēgšanu no apliekamā ienākuma pierādāmas dokumentāri, uzrādot attiecīgus dokumentus vai iesniedzot to norakstus. Minētie nosacījumi piemērojami arī tad, ja attaisnotos izdevumus – apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus – ir samaksājis maksātāja laulātais.

14.piemērs

Ja sievas izdevumus – dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus – ir samaksājis vīrs (uz viņa vārda ir noformēti samaksas dokumenti), sieva savos attaisnotajos izdevumos var iekļaut vīra veiktos maksājumus saskaņā ar sievas noslēgto dzīvības apdrošināšanas līgumu, kur sieva ir noteikta kā apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā persona.

3.3. Par apdrošināšanas sabiedrību veiktajām izmaksām un nodokļiem

52. Gada apliekamajā ienākumā neietver un ar nodokli neapliek apdrošināšanas atlīdzības, kuras izmaksājušas apdrošināšanas sabiedrības, izņemot tās apdrošināšanas atlīdzības, kas izmaksātas atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam, kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam vai laužot līgumu pirms termiņa.

53. Gada apliekamajā ienākumā neietver un ar nodokli neapliek apdrošināšanas atlīdzības, kas izmaksātas, iestājoties apdrošināšanas gadījumam

attiecībā uz apdrošinātās personas dzīvību un veselību nelaimes gadījuma vai slimības dēļ saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) neatkarīgi no tā, kas ir noslēdzis apdrošināšanas līgumu.

15.piemērs

Darba devējs 2016.gada janvārī par darbinieci noslēdza dzīvības apdrošināšanas līgumu ar līdzekļu uzkrāšanu uz pieciem gadiem. Darbiniecei slimības dēļ 2018.gadā apdrošināšanas sabiedrība izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību 1000 eiro. Apdrošināšanas atlīdzība, kas izmaksāta slimības dēļ, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli nav jāapliek

54. Ja dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus ir veikusi pati fiziskā persona, atbilstoši līgumam izmaksāto atlīdzību, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliek.

16.piemērs

Fiziskā persona pati veikusi dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus.

Pienākot apdrošināšanas līguma beigu termiņam apdrošināšanas sabiedrība izmaksā fiziskai apdrošināšanas atlīdzību 3000 eiro.

Izmaksāto atlīdzību 3000 eiro, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliek.

55. Izmaksājot apdrošināšanas atlīdzību, kas saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu, kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs, izmaksāta, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam vai laužot līgumu pirms termiņa, nodokli (2018.gadā - 23%) ietur ienākuma izmaksātājs (apdrošināšanas sabiedrība) un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā.

17.piemērs

Fiziskajai personai apdrošināšanas sabiedrība izmaksā apdrošināšanas atlīdzību 5000 eiro, kas izmaksāta atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam, kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam.

Ienākuma izmaksātājs (apdrošināšanas sabiedrība) ietur nodokli un iemaksā budžetā no apdrošināšanas atlīdzības 23% no 5000 eiro = 1150 eiro un iemaksā budžetā.

56. Ienākums no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu, kas veidojas kā pozitīva starpība starp aprēķināto apdrošināšanas atlīdzību un visām apdrošināšanas prēmijām, kas apdrošināšanas

līguma darbības laikā samaksātas par šo apdrošināšanas līgumu, veido ienākumu no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums.

57. Izmaksājot ienākumu no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu, nodokli atbilstoši 20 procentu likmei ietur ienākuma izmaksātājs (apdrošināšanas sabiedrība) un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā.

58. Par ienākuma no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu gūšanas dienu uzskata dienu, kad pieprasīto apdrošināšanas atlīdzību izmaksā.

18.piemērs

Fiziskajai personai apdrošināšanas sabiedrība izmaksā šādus ienākumus: ienākumu 4000 eiro, kas veidojies no pašas fiziskās personas samaksātajiem apdrošināšanas prēmiju maksājumiem, un ienākumu no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu 60 eiro.

4000 eiro ar iedzīvotāju ienākuma nodokli nav apliekams, savukārt no 60 eiro apdrošināšanas sabiedrība ietur nodokli 20% no 60 eiro = 12 eiro un iemaksā budžetā. Fiziskajai personai minētais ienākums gada ienākumu deklarācijā nav jāuzrāda.

19.piemērs

Fiziskajai personai apdrošināšanas sabiedrība izmaksā šādus ienākumus: apdrošināšanas atlīdzību 6000 eiro, kas izmaksāta atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam, kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam, un ienākumu no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu 200 eiro.

Ienākuma izmaksātājs (apdrošināšanas sabiedrība) ietur nodokli un iemaksā budžetā:

- no apdrošināšanas atlīdzības 23% no 6000 eiro = 1380 eiro;*
- no ienākuma no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu 20% no 200 eiro = 40 eiro.*

3.4. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms likumā noteiktā piecu gadu darbības termiņa (piemēro noslēgtajiem līgumiem līdz 2017.gada 31.decembrim)

59. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms termiņa, nerasniedzot likumā noteikto piecu gadu darbības termiņu, samaksātie dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumi nav ietverami attaisnotajos izdevumos par visiem minētā līguma darbības gadiem.

60. Nodokļa maksātāja pienākums ir iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā deklarāciju un palielināt taksācijas gada ar nodokli apliekamo ienākumu par iepriekšējos taksācijas gados attaisnotajos izdevumos iekļautajiem apdrošināšanas prēmiju maksājumiem taksācijas gadā, kurā līdz likumā noteikto piecu gadu darbības termiņa sasniegšanai lauž dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu).

61. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms termiņa, nerasniedzot likumā noteikto piecu gadu darbības termiņu, par ienākuma gūšanas dienu uzskata dienu, kad izmaksā atpirkuma summu.

20.piemērs

Fiziskā persona ir samaksājusi apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus un iekļāvusi tos attaisnotajos izdevumos:

- pirmajā gadā – 500 eiro;
- otrajā gadā – 1000 eiro ;
- trešajā gadā – 1000 eiro.

Ceturtnā gada martā fiziskā persona lauž ar apdrošināšanas sabiedrību noslēgto līgumu. Tādējādi netiek izpildīts noteikums par piecu gadu līguma darbības termiņu.

Līdz nākošā gada 1.jūnijam fiziskajai personai ir jāiesniedz gada ienākumu deklarācija, kurā norāda apliekamos ienākumus 2500 eiro (500 + 1000 + 1000)

3.5. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms likumā noteiktā desmit gadu darbības termiņa (piemēro noslēgtajiem līgumiem sākot ar 2018.gada 1.janvārī).

62. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms termiņa, nerasniedzot likumā noteikto desmit gadu darbības termiņu, samaksātie dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumi nav ietverami attaisnotajos izdevumos par visiem minētā līguma darbības gadiem.

63. Nodokļa maksātāja pienākums ir iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā deklarāciju un palielināt taksācijas gada ar nodokli apliekamo ienākumu par iepriekšējos taksācijas gados attaisnotajos izdevumos iekļautajiem apdrošināšanas prēmiju maksājumiem taksācijas gadā, kurā līdz likumā noteikto desmit gadu darbības termiņa sasniegšanai lauž dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu).

64. Ja dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu) izbeidz pirms termiņa, nerasniedzot likumā noteikto desmit gadu darbības termiņu, par ienākuma gūšanas dienu uzskata dienu, kad izmaksā atpirkuma summu.

21.piemērs

Fiziskā persona ir samaksājusi apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus un iekļāvusi tos attaisnotajos izdevumos:

- pirmajā gadā (2018.) – 700 eiro;
- otrajā gadā -1400 eiro ;
- trešajā gadā -1400 eiro;
- ceturtā gadā –1400 eiro;
- piektajā gadā -1400 eiro;
- sestajā gadā -1400 eiro.

septītajā (2024.) gada martā fiziskā persona lauž ar apdrošināšanas sabiedrību noslēgto līgumu. Tādējādi netiek izpildīts noteikums par desmit gadu līguma darbības termiņu.

Līdz nākošā (2025.) gada 1.jūnijam fiziskajai personai ir jāiesniedz gada ienākumu deklarācija, kurā norāda apliekamos ienākumus 7700 eiro (700+1400+1400+1400+1400+1400)).

4. Dzīvības (bez līdzekļu uzkrāšanas), veselības vai nelaimes gadījumu apdrošināšanas prēmiju maksājumu aprēķins, ja darbiniekam taksācijas gada laikā bijusi darbnespēja .

65. Personām, kuras atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, kā arī pārejošas darbnespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma un kurām noformēta darbnespējas “B” lapa noteikto ierobežojumu 10% nepiemēro proporcionāli tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās tām bija darbnespējas lapa “B”.

66. Par tām darbnespējas dienām, par kurām personai ir noformēta darbnespējas “B” lapa, nepiemēro noteikto 10% ierobežojumu, taču šis izņēmums neattiecas uz summas ierobežojumu (426,86 eiro), jo summas ierobežojumu – ne vairāk kā 426,86 eiro gadā - piemēro vispārējā kārtībā.

22.piemērs.

Darba attiecības ar darbinieci pastāvējušas visu 2018.gadu. Darba devējs 2018.gada janvārī par darbinieci samaksājis veselības apdrošināšanas prēmijas summu par visu 2018.gadu 300 eiro. Darbiniece strādāja no 1.janvāra līdz 28.februārim - 59 dienas un ar 1.martu viņai ir darbnespējas lapa “B”.

Ienākumi darbiniecei kopā par 59 nostrādātām dienām ir 1000 eiro.

Ņemot vērā piemēra nosacījumus, veic sekojošu aprēķinu:

- 1) 10% no 1000 eiro=100 eiro;
- 2) polises summa 300 eiro gadā, tādējādi polises daļa par 306 dienām, kad darbiniecei ir darbnespējas lapa “B”, kurai nepiemēro 10% ierobežojumu ir 300 eiro/365*306=251,51 eiro ;
- 3) polises daļa, kurai piemēro 10% ierobežojumu 300 eiro – 251,51 eiro = 48,490 eiro. 10% ierobežojums 100 eiro netiek pārsniegts;

- 4) veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumi nepārsniedz arī 426,86 eiro gadā. Tādējādi darbiniecei ar algas nodokli apliekamais ienākums neveidojas.

23.piemērs.

Darba attiecības ar darbinieci pastāvējušas visu 2018.gadu. Darba devējs 2018.gada janvārī par darbinieci samaksājis veselības apdrošināšanas prēmijas summu par visu 2018. gadu 625 eiro. Darbiniece strādāja no 1.janvāra līdz 31.augustam - 243 dienas un ar 1.septembri viņai ir darbnespējas lapa "B". Darba alga darbiniecei ir 500 eiro mēnesī un ienākumi kopā par 243 nostrādātām dienām ir 4000 eiro.

Ņemot vērā piemēra nosacījumus, veic sekojošu aprēķinu:

- 1) 10% no 4000 eiro = 400 eiro;
- 2) polises summa 625 eiro gadā, tādējādi polises daļa par 122 dienām (kad darbiniecei ir darbnespējas lapa "B"), kurai nepiemēro 10% ierobežojumu ir $625/365*122=208,90$ eiro;
- 3) polises daļa, kurai piemēro 10% ierobežojumu 625 eiro - 208,90 eiro = 416,10 eiro. Tā kā 10% ierobežojums 400 eiro tiek pārsniegts, tad ar nodokli apliekamais objekts veidojas šādi: 416,10 eiro – 400 eiro = 16,10 eiro;
- 4) ņemot vērā to, ka ir pārsniegts vispārējais nosacījums - ne vairāk kā 426,86 eiro gadā, tad ar nodokli apliekamā summa ir 625 eiro - 426,86 eiro = 198,14 eiro;
- 5) aprēķinu rezultātā ar nodokli apliekamās summas ir 16,10 eiro un 198,14 eiro. Piemērojama lielākā ar nodokli apliekamā summa 198,14 eiro.

24.piemērs.

Darba attiecības ar darbinieku pastāvēja no 2018.gada 20.februāra līdz 10.septembrim, t.i. nepilnu gadu (203 dienas). Apdrošināšanas prēmijas summa 600 eiro (gadā) vai 333,70 eiro no 20.februāra līdz 10.septembrim. Darbinieka alga šajā periodā ir 3000 eiro un darbiniekam 15 dienas (no 1.marta līdz 15.martam) bija darbnespējas "B" lapa.

Ņemot vērā piemēra nosacījumus, veic sekojošu aprēķinu:

- 1) 10% no 3000 eiro = 300 eiro;
- 2) aprēķina pārsnieguma summu, neņemot vērā "B" lapu : $333,70 \text{ eiro} - 300 \text{ eiro} = 33,70 \text{ eiro}$;
- 3) aprēķina pārsnieguma summu, ņemot vērā "B" lapu: $33,70 \text{ eiro} - 33,70 \text{ eiro} / 203 \text{ dienas} * 15 \text{ dienas} = 31,21 \text{ eiro}$;
- 4) aprēķina gada limitu : $426,86 \text{ eiro} : 365 \text{ dienas} * 203 \text{ dienas} = 237,40 \text{ eiro}$;
- 5) $333,70 \text{ eiro}$ (polises vērtība) – 237.40 eiro (gada limits) = 96,30 eiro (ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekams pārsniegums).

Piemērojama lielākā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā summa 96,30 eiro.

5. Saistošo normatīvo aktu saraksts

60. [Likums “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”.](#)
61. [Likums “Par privātajiem pensiju fondiem”.](#)
62. [Likums “Par apdrošināšanas līgumu”.](#)
63. [Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumi Nr.899 “Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība”.](#)